A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2011. május 26.*

A C-165/09–C-167/09. sz. egyesített ügyekben,

az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmek tárgyában, amelyeket a Raad van State (Hollandia) a Bírósághoz 2009. április 30-án érkezett, 2009. április 29-i határozataival terjesztett elő az előtte

a **Stichting Natuur en Milieu** (C-165/09),

a **Stichting Greenpeace Nederland**,

B. Meijer és felesége,

E. Zwaag,

F. Pals

és

a **College van Gedeputeerde Staten van Groningen**

között,

* Az eljárás nyelve: holland.

valamint

a **Stichting Natuur en Milieu** (C-166/09),

a **Stichting Zuid-Hollandse Milieufederatie**,

a **Stichting Greenpeace Nederland**,

a **Vereniging van Verontruste Burgers van Voorne**

és

a **College van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland**

között,

valamint

a **Stichting Natuur en Milieu** (C-167/09),

a **Stichting Zuid-Hollandse Milieufederatie**,

a **Stichting Greenpeace Nederland**,

a **Vereniging van Verontruste Burgers van Voorne**

és

a **College van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland**

között,

az **RWE Eemshaven Holding BV,** korábban RWE Power AG (C-165/09),

az **Electrabel Nederland NV** (C-166/09),

a **College van Burgemeester en Wethouders Rotterdam** (C-166/09 és C-167/09),

az **E.On Benelux NV** (C-167/09)

részvételével folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: A. Tizzano tanácselnök (előadó), J.-J. Kasel, E. Levits, M. Safjan és M. Berger bírák,

főtanácsnok: J. Kokott,
hivatalvezető: M. Ferreira főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2010. október 14-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a Stichting Natuur en Milieu képviseletében J. G. Vollenbroek, meghatalmazotti minőségben,

– a Stichting Greenpeace Nederland képviseletében J. G. Vollenbroek, meghatalmazotti minőségben és B. N. Kloostra advocaat,

– a Stichting Zuid-Hollandse Milieufederatie képviseletében J. G. Vollenbroek, meghatalmazotti minőségben,

– a College van Gedeputeerde Staten van Groningen képviseletében A. Ayal és W. J. W. Snippe, meghatalmazotti minőségben,

– a College van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland képviseletében B. J. M. Verras, meghatalmazotti minőségben,

– az RWE Eemshaven Holding BV, korábban RWE Power AG, képviseletében D. N. Broerse és J. J. Peelen advocaten, valamint M. Werner Rechtsanwalt,

– az E.On Benelux NV képviseletében J. M. Osse, J. C. A. Houdijk, és A. A. Freriks advocaten, valamint E. Broeren Rechtsanwalt,

– az Electrabel Nederland NV képviseletében P. Wytinck, M. van der Woude és M. M. Kaajan advocaten,

– a holland kormány képviseletében C. M. Wissels, B. Koopman, A. M. de Ree, és Y. de Vries, meghatalmazotti minőségben,

– a dán kormány képviseletében V. Pasternak Jørgensen, valamint R. Holdgaard és C. Vang, meghatalmazotti minőségben,

– a francia kormány képviseletében S. Menez, meghatalmazotti minőségben,

– az olasz kormány képviseletében G. Palmieri, meghatalmazotti minőségben, segítője: S. Fiorentino avvocato dello Stato,

– az osztrák kormány képviseletében E. Riedl, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében A. Alcover San Pedro és F. Ronkes Agerbeek, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2010. december 16-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelmek a környezetszennyezés integrált megelőzéséről és csökkentéséről szóló, 1996. szeptember 24-i 96/61/EK tanácsi irányelv (HL L 257., 26. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 3. kötet, 80. o.) eredeti változata és a környezetszennyezés integrált megelőzéséről és csökkentéséről szóló, 2008. január 15-i 2008/1/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 24., 8. o.) által egységes szerkezetbe foglalt változata (a továbbiakban: KIMCS-irányelv) 9. cikkének, valamint az egyes légköri szennyezők nemzeti kibocsátási határértékeiről szóló, 2001. október 23-i 2001/81/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 309., 22. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 6. kötet, 320. o.; a továbbiakban: NEC-irányelv) az alapügy körülményei szempontjából releváns rendelkezéseinek az értelmezésére vonatkozik.

2 A kérelmeket a C-165/09. sz. ügyben a Stichting Natuur en Milieu (a továbbiakban: Natuur en Milieu) és a Stichting Greenpeace Nederland (a továbbiakban: Greenpeace) nevű alapítványok, valamint négy természetes személy, és a College van Gedeputeerde Staten van Groningen (Groningen tartomány kormánya) között, azon határozat tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő, amelyben az utóbbi az RWE Eemshaven Holding BV (korábban RWE Power AG) (a továbbiakban: RWE) számára engedélyt állított ki arra, hogy Groningen tartomány területén erőművet építsen és üzemeltessen, a C-166/09. és C-167/09. sz. ügyben pedig a Natuur en Milieu és a Stichting Zuid-Hollandse Milieufederatie nevű alapítvány (a továbbikaban: Milieufederatie), a Greenpeace, és a Vereniging van Verontruste

Burgers van Voorne (: a környezeti ártalmakat elszenvedő voornei polgárok egyesülete, a továbbiakban: VVBV), valamint a College van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland (Dél-Holland tartomány kormánya) között azon határozatok tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében, amelyekkel e hatóság az Electrabel Nederland N.V. (a továbbiakban: Electrabel) és az E.On Benelux N.V. (a továbbiakban: E.On) nevű társaságok részére engedélyeket állított ki arra, hogy a Dél-Holland tartomány területén két hőerőművet megépítsen, illetve üzemeltessen.

Jogi háttér

Az uniós szabályozás

A KIMCS-irányelv

3 Mivel a KIMCS-irányelv – tartalmi módosítások nélkül – egységes szerkezetbe foglalta a 96/61 irányelvet, és annak helyébe lépett, a 96/61 irányelv rendelkezései az alábbiakban az egységes szerkezetbe foglalt változatukban kerülnek ismertetésre.

4 A KIMCS-irányelv (3) és (9) preambulumbekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(3) Az ötödik környezetvédelmi cselekvési program […] elsőbbséget biztosított a szennyezés integrált csökkentésének egyrészről az emberi tevékenység és a gazdasági-társadalmi fejlődés, másrészről a természeti erőforrások és a természet regenerálódási képessége közötti, fenntartható egyensúly felé vezető folyamatban.

(9) A környezetszennyezés csökkentése integrált megközelítésének a célja a lehető legnagyobb mértékben megelőzni a levegőbe, vízbe vagy a talajba történő kibocsátást, figyelembe véve a hulladékgazdálkodást is, és ahol ez nem valósítható meg, ott a kibocsátások minimalizálása a környezet egésze magas szintű védelmének elérése érdekében."

5 A KIMCS-irányelv 2. cikkének (7) bekezdése a környezetminőségi szabványt úgy határozza meg, hogy az „olyan követelmények összessége, amelynek egy adott környezet vagy annak egy bizonyos része egy adott időben meg kell, hogy feleljen, ahogy ezt a közösségi joganyag meghatározza".

6 Ugyanezen irányelv 2. cikkének 12. pontja szerint „»az elérhető legjobb technikák«: a tevékenységek fejlődésében és működési módszereikben a leghatékonyabb és legelőrehaladottabb szint, amely jelzi egyes technikák gyakorlati alkalmasságát arra, hogy alapját képezzék a kibocsátási határértékeknek, amelyeket a kibocsátások és a környezet egészére való hatás megelőzésére, vagy ahol az nem lehetséges, a csökkentésére állapítanak meg".

7 A KIMCS-irányelv 4. cikke a következőképpen rendelkezik:

„A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy egyetlen új létesítmény se működhessen ennek az irányelvnek az alapján kiadott engedély nélkül […]”

8 A KIMCS-irányelv 9. cikke a következőket írja elő:

„(1) A tagállamok biztosítják, hogy az engedély tartalmazza valamennyi szükséges intézkedést a 3. és 10. cikkben említett engedélyezési követelmények teljesítéséhez, hogy a környezet egészének magas szintű védelme valósuljon meg a levegő, a víz és a talaj védelme által.

[…]

(3) Az engedély tartalmazza a kibocsátási határértékeket azokra a szennyező anyagokra, különösen a III. mellékletben felsoroltakra nézve, amelyeket valószínűleg jelentős mértékben bocsát ki az illető létesítmény, tekintettel természetükre és a szennyezés egyik közegből a másikba való átjuttatására való képességükre (víz, levegő és talaj). Amennyiben szükséges, az engedély megfelelő követelményeket tartalmaz a talaj és a felszín alatti víz védelmének biztosítására, és intézkedéseket a létesítmény által termelt hulladék kezelésére. Ahol szükséges, a határértékek kiegészíthetők vagy helyettesíthetők egyenértékű paraméterekkel vagy műszaki intézkedésekkel.

[…]

(4) A 10. cikk sérelme nélkül, a (3) bekezdésben említett kibocsátási határértékek és az azokkal egyenértékű paraméterek és műszaki intézkedések az elérhető legjobb technikákon alapulnak anélkül, hogy előírnák bármilyen meghatározott technika vagy technológia használatát, de figyelembe véve az érintett létesítmény műszaki jellemzőit, földrajzi elhelyezkedését és a helyi környezeti feltételeket. Az engedély feltételei minden körülmény esetén tartalmaznak intézkedéseket a nagy távolságra jutó vagy határokon átterjedő szennyezés minimalizálásával kapcsolatban, és a környezet egészének magas szintű védelmét biztosítják.

[…]

(7) Az engedély tartalmazhat olyan egyéb meghatározott feltételeket ezen irányelv céljából, amelyet a tagállam vagy az illetékes hatóság arra alkalmasnak talál.

(8) Az engedélyeztetési eljárás ennek az irányelvnek megfelelő kötelezettség szerinti végrehajtásának sérelme nélkül a tagállamok előírhatnak általánosan kötelező előírásokban bizonyos követelményeket a létesítmények egyes kategóriáira, az egyedi engedélyeztetési feltételekbe foglalásuk helyett, feltéve, ha az integrált megközelítés és a környezet egészének magas fokú védelme biztosított".

9 Ezen irányelv 10. cikkének szövege a következő:

„Ahol a környezetminőségi szabvány szigorúbb feltételeket igényel, mint amilyeneket az elérhető legjobb technikával el lehet érni, további intézkedéseket kell megkövetelni különösen az engedélyben az egyéb, környezetminőségi szabványoknak való megfelelés céljából hozható intézkedések sérelme nélkül."

10 A KIMCS-irányelv 19. cikkének (2) bekezdése a következőket írja elő:

„Az ezen irányelvnek megfelelő [helyesen: Az ezen irányelv szerint meghatározott] közösségi kibocsátási határértékek hiányában, a II. mellékletben felsorolt irányelvekben vagy más közösségi joganyagban szereplő, megfelelő [helyesen: releváns] kibocsátási határértékek alkalmazandók, mint ennek az irányelvnek megfelelő, minimum kibocsátási határértékek az I. mellékletben felsorolt létesítményekre vonatkozóan."

11 Az említett KIMCS-irányelv II. melléklete a következő irányelvek listáját tartalmazza:

„1. Az 1987. március 19-i 87/217/EGK tanácsi irányelv az azbeszt által okozott környezetszennyezés megelőzéséről és csökkentéséről

2. Az 1982. március 22-i 82/176/EGK tanácsi irányelv a klóralkálielektrolízis-iparágból származó higanykibocsátásokra vonatkozó határértékekről és minőségi célkitűzésekről

3. Az 1983. szeptember 26-i 83/513/EGK tanácsi irányelv a kadmiumkibocsátásokra vonatkozó határértékekről és minőségi célkitűzésekről

4. Az 1984. március 8-i 84/156/EGK tanácsi irányelv a klóralkálielektrolízis-iparágon kívüli ágazatokból származó higanykibocsátásokra vonatkozó határértékekről és minőségi célkitűzésekről

5. Az 1984. október 9-i 84/491/EGK tanácsi irányelv a hexaklór-ciklohexán-kibocsátásokra vonatkozó határértékekről és minőségi célkitűzésekről

6. Az 1986. június 12-i 86/280/EGK tanácsi irányelv a 76/464/EGK irányelv mellékletének I. listájában szereplő egyes veszélyes anyagok kibocsátására vonatkozó határértékekről és minőségi célkitűzésekről

7. A 2000. december 4-i 2000/76/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv a hulladékok égetéséről

8. Az 1992. december 15-i 92/112/EGK tanácsi irányelv a titán-dioxid-ipar hulladékai által okozott szennyezés csökkentésére és lehetséges megszüntetésére kidolgozott programok közelítését szolgáló eljárásokról

9. A 2001. október 23-i 2001/80/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv a nagy tüzelőberendezésekből származó egyes szennyező anyagok levegőbe történő kibocsátásának korlátozásáról

10. A 2006. február 15-i 2006/11/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv a Közösség vízi környezetébe bocsátott egyes veszélyes anyagok által okozott szennyezésről

11. A 2006. április 5-i 2006/12/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv a hulladékokról

12. Az 1975. június 16-i 75/439/EGK tanácsi irányelv a hulladékolajok ártalmatlanításáról

13. Az 1991. december 12-i 91/689/EGK tanácsi irányelv a veszélyes hulladékokról

14. Az 1999. április 26-i 1999/31/EK tanácsi irányelv a hulladéklerakókról."

A NEC-irányelv

12 A NEC-irányelv (11) és (12) preambulumbekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(11) Az átmeneti környezetvédelmi célkitűzések teljesítésének költséghatékony módja a kén-dioxidra, nitrogén-oxidokra, illékony szerves vegyületekre és ammóniára vonatkozó nemzeti kibocsátási határértékek egyes tagállamokra történő meghatározása. Ezek a kibocsátási határértékek rugalmasságot biztosítanak a Közösség és a tagállamok számára betartásuk módját illetően.

(12) A tagállamok felelősek a nemzeti kibocsátási határértékek betartására vonatkozó intézkedések bevezetéséért. A kibocsátási határértékek betartása terén elért előrelépést értékelni kell. Ezért nemzeti programot kell létrehozni a kibocsátások csökkentésére, és azokról, valamint a kibocsátási határértékek betartására hozott vagy előirányzott intézkedésekről jelentést kell készíteni a Bizottság számára."

13 A NEC-irányelv (19) preambulumbekezdése a következőket írja elő:

„Ezen irányelv rendelkezéseit a kibocsátási forrásokat szabályozó jogszabályok, és a kibocsátási határértékekről és az elérhető legjobb technikáról szóló 96/61/EK tanácsi irányelv sérelme nélkül kell alkalmazni. [helyesen: Ezen irányelv rendelkezéseit a különleges forrásokból származó szennyezők kibocsátását szabályozó közösségi jogszabályoknak a sérelme nélkül, valamint a [96/61] irányelvnek a kibocsátási határértékekre és az elérhető legjobb technikára vonatkozó rendelkezéseinek a sérelme nélkül kell alkalmazni]".

14 A NEC-irányelv 1. cikke úgy rendelkezik, hogy az irányelv célja, hogy korlátozza a savasodást és eutrofizációt okozó szennyezőanyagok, valamint az ózonelőanyagok kibocsátását annak érdekében, hogy fokozza az emberi egészség és a környezet védelmét a savasodás, a talaj eutrofizációja és a talajközeli ózon által okozott kockázatok ellen.

15 A NEC-irányelvnek a „Nemzeti kibocsátási határértékek" című 4. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A tagállamok legkésőbb 2010-ig az alábbi szennyezőanyagok évi nemzeti kibocsátását az I. mellékletben megállapított kibocsátási határértéket meg nem haladó szintre korlátozzák, figyelembe véve a 9. cikkben szereplő jelentést követően elfogadott közösségi intézkedések által bevezetett bármilyen módosítást: kén-dioxid (SO_2), nitrogén-oxidok (NO_x), illékony szerves vegyületek (VOC) és ammónia (NH_3).

(2) A tagállamok biztosítják, hogy az I. mellékletben megállapított kibocsátási határértékeket a 2010-et követő egyik évben sem lépik túl."

16 Az említett irányelv 6. cikke szerint:

„(1) A tagállamok legkésőbb 2002. október 1-jéig a 4. cikkben meghatározott szennyezőanyagok nemzeti kibocsátásának fokozatos csökkentésére vonatkozó programot állítanak össze azzal a céllal, hogy legkésőbb 2010-ig megfeleljenek az I. mellékletben meghatározott nemzeti kibocsátási határértéknek.

(2) A nemzeti programban szerepel az elfogadott és előirányzott politikákra és intézkedésekre vonatkozó információ, valamint ezen intézkedés és politika 2010-ig a szennyezőanyagok kibocsátására gyakorolt hatásának számszerűsített becslésére vonatkozó információ. A programban a nemzeti kibocsátás földrajzi eloszlásában várható jelentős változást is érzékeltetni kell.

(3) A tagállamok 2006. október 1-jéig szükség esetén frissítik és felülvizsgálják a nemzeti programot.

(4) A tagállamok a nyilvánosság, valamint a megfelelő [helyesen: az érintett] szervezetek, mint például környezetvédelmi szervezetek számára hozzáférhetővé teszik az (1), (2) és (3) bekezdéssel összhangban kidolgozott programokat. Az e bekezdés alapján a nyilvánosság és szervezetek számára hozzáférhetővé tett információnak világosnak, átfogónak és könnyen hozzáférhetőnek kell lennie."

17 A NEC-irányelv 7. cikke (1) és (2) bekezdésének a szövege a következő:

„(1) A tagállamok elkészítik, és évente frissítik a 4. cikkben szereplő emissziókatasztert, valamint a 2010-re vonatkozó kibocsátási prognózist [helyesen: A tagállamok a 4. cikkben meghatározott szennyezők vonatkozásában elkészítik és évente frissítik az emissziókatasztert és a 2010-re vonatkozó kibocsátási előrejelzést].

(2) A tagállamok az emissziókataszterüket és előrejelzésüket a III. mellékletben meghatározott módszerek segítségével készítik el."

18 Ezen irányelv 8. cikkének (1) és (2) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(1) A tagállamok minden év legkésőbb december 31-éig jelentést készítenek a Bizottság, valamint az Európai Környezetvédelmi Ügynökség számára a 7. cikk alapján összeállított nemzeti emissziókataszterről és a 2010-re vonatkozó előrejelzéseikről. A jelentés tartalmazza az utolsó előtti év végleges emissziókataszterét és az előző év előzetes emissziókataszterét. A kibocsátási előrejelzés tartalmazza az elkészítése során alkalmazott legfontosabb társadalmi-gazdasági feltételek mennyiségi értelmezéséhez szükséges információt.

(2) A tagállamok legkésőbb 2002. december 31-ig tájékoztatják a Bizottságot a 6. cikk (1) és (2) bekezdése alapján összeállított programjaikról.

A tagállamok legkésőbb 2006. december 31-ig tájékoztatják a Bizottságot a 6. cikk (3) bekezdése alapján összeállított aktualizált programjaikról."

19 A NEC-irányelv I. melléklete a Holland Királyságra vonatkozóan 50 kilotonna határértéket állapít meg a SO_2, és 260 kilotonna határértéket a NO_x tekintetében, amely legkésőbb 2010-re elérendő.

A nemzeti szabályozás

20 A 96/61 irányelvnek, valamint a KIMCS-irányelvnek a belső jogba való átültetése a környezetvédelemről szóló törvény (Wet Milieubeheer, a továbbiakban: WMB) egyes rendelkezéseinek a módosítása útján történt. A WMB 8.1 cikke (1) bekezdésének b) pontja értelmében erre vonatkozó engedély hiányában tilos a 96/61 irányelvben, majd a KIMCS-irányelvben meghatározott létesítménynek, vagy annak használati módjának a megváltoztatása.

21 Konkrétabban a WMB 8.10. cikkének (1) bekezdése szerint az ilyen létesítmény építésére és üzemeltetésére vonatkozó engedély megadását csak a környezetvédelem érdekében lehet megtagadni. Ugyanezen cikk (2) bekezdésének a) pontja e tekintetben előírja, hogy az engedély megadását minden esetben meg kell tagadni, ha megadásával nem érhető el, hogy a kérdéses létesítményben az elérhető legjobb technikát alkalmazzák.

22 A WMB 8.11. cikke (2) bekezdésének értelmében az engedély a környezet védelme érdekében feltételekhez köthető.

23 A holland hatóságok a NEC-irányelv vonatkozásában annak végrehajtása és átültetése céljából számos kezdeményezést és intézkedést fogadtak el.

24 A lakásügyi, területfejlesztési és környezetvédelmi államtitkár (Staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijk Ordening en Milieubeheer) az említett irányelv 8. cikkének (2) bekezdése értelmében 2002-ben elkészítette és megküldte a Bizottságnak az elsavasodásra és nagy távolságra jutó légszennyezésre vonatkozó kibocsátási határértékeket érintő nemzeti programról szóló jelentést (Rapportage emissieplafonds verzuring en grootschalige luchtverontreiniging 2002). 2003-ban az említett ál-

lamtitkár elkészítette az elsavasodásra és nagy távolságra jutó légszennyezésre vonatkozó kibocsátási határértékekről szóló végrehajtási jelentést (Uitvoeringsnotitie emissieplafonds verzuring en grootschalige luchtverontreiniging 2003 Erop of eronder), amely leírja a tervezett intézkedéseket, és ágazatonként elosztja a nemzeti kibocsátási határértékeket.

25 2005. július 6-án hatályba lépett a légszennyezésről szóló törvényt módosító, 2005. június 16-i törvény (a nemzeti kibocsátási határértékekről szóló EK-irányelv végrehajtása) [Wet van 16 juni 2005 tot wijziging van de Wet inzake de luchtverontreiniging (uitvoering EG-richtlijn nationale emissieplafonds)], valamint a nemzeti kibocsátási határértékekről szóló EK-irányelv végrehajtását szolgáló rendelet (Besluit uitvoering EG-richtlijn nationale emissieplafonds).

26 2006-ban a környezeti politikára vonatkozó nemzeti programot a NEC-irányelv 8. cikkének (2) bekezdése szerint felülvizsgálták és naprakésszé tették. Ennek keretében a lakásügyi, területfejlesztési és környezetvédelmi miniszter (Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, a továbbiakban: miniszter) jelentést fogadott el az elsavasodásra és a nagy távolságra jutó légszennyezésre vonatkozó kibocsátási határértékekről (Uitvoeringsnotitie emissieplafonds verzuring en grootschalige luchtverontreiniging 2006), amely magában foglalta az összes olyan jogi követelményt, adóügyi intézkedést és kötelező megállapodást, amelyeknek a tervbe vételére annak érdekében került sor, hogy a Holland Királyság legkésőbb 2010. december 31-ig megfeleljen a rá vonatkozóan meghatározott kibocsátási határértékeknek.

27 2007. június 28-án a lakásügyi, területfejlesztési és környezetvédelmi államtitkár által készített, az elsavasodásra és a nagy távolságra jutó légszennyezésre vonatkozó kibocsátási határértékekről szóló végrehajtási jelentés nyomán a miniszter a SO_2 kibocsátására vonatkozó ágazati határértéket az energiaágazat tekintetében összesen évi 13,5 kilotonnában határozta meg, attól függetlenül, hogy új erőművek kezdtek üzemelni. 2008. június 26-án az érintett nemzeti hatóságok, a tartományi hatóságok (köztük Dél-Holland és Groningen tartomány hatóságai), és valamennyi villamosáram-ter-

melő társaság a SO_2-ra vonatkozó, kötelező és végrehajtandó megállapodási jegyzőkönyvet írtak alá abból a célból, hogy e kibocsátási határérték tiszteletben tartása az energiaágazatban valamennyi aláíró fél számára kötelező legyen a 2019. december 31-ig terjedő időszak során.

28 Ezzel szemben a NO_x-ra vonatkozó nemzeti kibocsátási határérték tekintetében a holland hatóságok a kibocsátási jogok kereskedelmére vonatkozó rendszert vezettek be, melynek keretében a nagy ipari létesítmények vonatkozásában 2010-re a NO_x kibocsátását érintően az 55 kilotonna elérését tűzték ki célul.

Az alapeljárások és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

29 Az C-165/09. sz. ügyben a College van Gedeputeerde Staten van Groningen a 2007. december 11-i határozattal az RWE számára engedélyt adott ki egy szénpor- és biomasszaerőmű építésére és üzemeltetésére az eemsmondi Eemshaven ipari parkban.

30 Üzemeltetésének a megkezdésétől, amelyet a legkorábban 2012-re terveztek, e létesítménynek a teljes tervezett éves kibocsátása 1454 tonna SO_2, amely az e szennyező vonatkozásában meghatározott nemzeti kibocsátási határértéknek a 2,9 %-a.

31 A Natuur en Milieu, a Greenpeace, a B. Meijer házaspár, valamint E. Zwaag és F. Pals e határozat ellen keresetet indított a Raad van State előtt.

32 A C-166/09. sz. ügyben 2008. március 11-én a College van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland engedélyezte az Electrabel azon projektjét, amely egy szénpor- és biomasszaerőműnek a rotterdami Missouriwegben való megépítésére és üzemeltetésére vonatkozott.

33 Ennek az erőműnek, amelyet 2013 előtt nem helyeznek üzembe, a tervezett éves kibocsátása 580 tonna SO_2 és 730 tonna NO_x lesz, amely 1,2 %-a, illetve 0,3 %-a a SO_2 és a NO_x vonatkozásában meghatározott nemzeti kibocsátási határértékeknek.

34 A Natuur en Milieu, a Milieufederatie, a Greenpeace, valamint a VVBV az említett engedély megadásáról szóló határozatot megtámadta a Raad van State előtt.

35 A C-167/09. sz. ügyben a College van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland a 2007. október 26-i határozattal az E.On-nak engedélyt adott egy elsősorban szénégetésből származó áramtermelésre szolgáló, a rotterdami ipari parkban található Coloradowegben új létesítmény részleges nagyjavítására.

36 A leghamarabb a 2012-es év során tervezett üzembe helyezéstől kezdve a teljes tervezett éves kibocsátás 923 tonna SO_2 és 1535 tonna NO_x, amelyek a SO_2 és a NO_x vonatkozásában meghatározott nemzeti kibocsátási határértékek 1,8 %-ának, illetve 0,6 %-ának felelnek meg.

37 A Natuur en Milieu, a Milieufederatie, a Greenpeace, valamint a VVBV az említett engedély megadásáról szóló határozatot megtámadta a Raad van State előtt.

38 E három kereset keretében az alapügy felperesei lényegében azzal érveltek, hogy tekintettel arra a tényre, hogy a Holland Királyságra vonatkozóan a NEC-irányelv által meghatározott kibocsátási határértékeket a 2010-es év végéig nem tartják tiszteletben, az illetékes hatóságoknak az említett engedélyeket nem lett volna szabad megadniuk, vagy legalábbis azoknak a kiállítását szigorúbb feltételekhez kellett volna kötniük.

39 A Raad van State az előzetes döntéshozatalra utaló határozatában osztja azt a véleményt, amely szerint az említett engedélyek kiállításának időpontjában az elfogadott politikák és intézkedések nem voltak elegendőek annak lehetővé tételéhez, hogy a Holland Királyság a 2010-es év végére elérje a NEC-irányelv 4. cikkében meghatározott célt.

40 Amint az ugyanis többek közt a miniszter által készített, az elsavasodásra és a nagy távolságra jutó légszennyezésre vonatkozó kibocsátási határértékekről szóló jelentésből, az AEA Energy & Environment által 2008 márciusában készített, a NEC-irányelv alapján benyújtott nemzeti tervek értékeléséről szóló jelentésből, valamint a Planbureau voor de Leefomgeving (környezeti hatásértékelő ügynökség) által elfogadott „A környezet állapota, 2008"-ból (Milieubalans 2008) kitűnik, a becslések szerint a SO_2-ra és a NO_x-ra vonatkozó nemzeti kibocsátási határértékeket Hollandiában – a politika megváltoztatása hiányában – valószínűleg túl fogják lépni 2010-ben.

41 A kérdést előterjesztő bíróság így a különböző alapügyek keretében arra kényszerült, hogy az uniós jog bizonyos szempontjaival kapcsolatban azonos megfogalmazású kérdéseket tegyen fel, az alábbi eltérésekkel:

– a C-165/09. sz. ügyben csak a SO_2-ra vonatkozóan a NEC-irányelv által meghatározott kibocsátási határérték kérdéses, míg a C-166/09. és C-167/09. sz. ügyek a NO_x-nak az irányelvben előírt kibocsátási határértékére is vonatkoznak;

– az alapügyek tényállásainak hátteréül szolgáló időszakra tekintettel a C-165/09. és C-167/09. sz. ügyekben előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdés a 96/61 irányelv 9. cikkének értelmezésére vonatkozik, míg a C-166/09. sz. ügyben ez a kérdés ugyanennek a rendelkezésnek a KIMCS-irányelv által egységes szerkezetbe foglalt, módosítatlan szövegű változatára vonatkozik.

42 E körülmények között a Raad van State úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és – valamennyi alapügyben – előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Azt jelenti-e az irányelvnek megfelelő értelmezés kötelezettsége, hogy úgy lehet és kell értelmezni [a C-165/09. és C-167/09. sz. ügyekben] a [96/61] irányelvből (jelenleg a KIMCS-irányelv) [vagy] [a C-166/09. sz. ügyben] a [KIMCS-] irányelvből fakadó, a [WMB] által átültetett kötelezettségeket, hogy valamely környezetvédelmi engedély megadása iránti kérelem elbírálása során teljes mértékben figyelembe kell venni a [NEC-] irányelv szerinti, [a C-165/09. sz. ügyben] a SO_2-ra [vagy] [a C-166/19. és C-167/09. sz. ügyekben] a SO_2-ra és a NO_x-ra vonatkozó nemzeti kibocsátási határértékeket, különösen, amennyiben a [KIMCS-] irányelv 9. cikkének (4) bekezdése szerinti kötelezettségről van szó?

2) a) Vonatkozik-e a NEC-irányelv 4. cikkének (1) bekezdése szerinti 2002. november 27. és 2010. december 31. közötti időszakra is a tagállam azon kötelezettsége, hogy tartózkodjon olyan előírások meghozatalától, amelyek komolyan veszélyeztetik a szóban forgó irányelv által meghatározott cél megvalósítását?

b) A korábban említett tartózkodási kötelezettség mellett vagy helyett a 2002. november 27. és 2010. december 31. közötti releváns időszakban vonatkoznak-e tevőleges kötelezettségek az érintett tagállamra abban az esetben, ha ezen időszak letelte után várhatóan vagy valóban túllépik a NEC-irányelv szerinti, a SO_2-ra és/vagy a NO_x-ra vonatkozó nemzeti kibocsátási határértéket?

c) A 2. a) és a 2. b) kérdés megválaszolása során jelentőséggel bír-e az, hogy valamely, a NEC-irányelv szerinti, a SO_2-ra és/vagy a NO_x-ra vonatkozó nemzeti kibocsátási határérték túllépéséhez vagy ennek veszélyéhez hozzájáruló létesítmény környezetvédelmi engedély iránti kérelme szerint a létesítményt legkorábban 2011-ben helyezik üzembe?

3) a) A második kérdés szerinti kötelezettségekből következik-e az, hogy a tagállamnak meg kell tagadnia a kérelmezett környezetvédelmi engedély megadását, vagy további feltételekhez vagy korlátozásokhoz kell kötnie az engedélyt, ha nem biztosított, hogy a környezetvédelmi engedély iránti kérelemmel érintett létesítmény nem járul hozzá a SO_2-ra és/vagy a NO_x-ra vonatkozó nemzeti kibocsátási határérték túllépéséhez vagy ennek veszélyéhez? Ennek a kérdésnek a megválaszolása során jelentőséggel bír-e az, hogy a létesítmény milyen mértékben járul hozzá ehhez a túllépéshez vagy ennek veszélyéhez?

b) Vagy az következik-e a NEC-irányelvből, hogy valamely tagállam a SO_2-ra és/vagy a NO_x-ra vonatkozó nemzeti kibocsátási határérték túllépése vagy ennek veszélye esetén is rendelkezik mérlegelési mozgástérrel arra vonatkozóan, hogy az ezen irányelvben előírt célok eléréséhez az engedély megtagadása vagy további feltételekhez és korlátozásokhoz kötése helyett más intézkedéseket hozzon, például másfajta kiegyenlítést alkalmazzon?

4) Amennyiben a tagállammal szemben fennállnak a második és a harmadik kérdés szerinti kötelezettségek, hivatkozhat-e magánszemély a nemzeti bíróság előtt ezen kötelezettségek betartására?

5) a) Hivatkozhat-e magánszemély közvetlenül a NEC-irányelv 4. cikkére?

b) Ha igen, a közvetlen hivatkozás 2002. november 27. vagy csak 2010. december 31. után lehetséges? Ennek a kérdésnek a megválaszolása során jelentőséggel bír-e az, hogy a környezetvédelmi engedély iránti kérelemből kitűnik, hogy az engedélyezett létesítményt legkorábban 2011-ben helyezik üzembe?

6) Amennyiben valamely környezetvédelmi engedély megadása és/vagy más intézkedések meghozatala hozzájárul a NEC-irányelv szerinti, a SO_2-ra és/vagy a NO_x-ra vonatkozó nemzeti kibocsátási határérték túllépéséhez vagy annak veszélyéhez, akkor magánszemély ezen irányelv 4. cikkéből:

a) levezetheti-e az arra vonatkozó általános igényét, hogy az érintett tagállam olyan intézkedéscsomagot állítson össze, amellyel legkésőbb 2010-ig a NEC-irányelv szerinti nemzeti kibocsátási határértéknél alacsonyabb szintre korlátozza a SO_2-ra és/vagy a NO_x-ra vonatkozó éves nemzeti kibocsátást, vagy ha ez nem sikerül, akkor olyan intézkedéscsomagot állítson össze, amellyel a kibocsátás a lehető leggyorsabban erre a szintre korlátozható;

b) levezetheti-e az arra vonatkozó konkrét igényét, hogy az érintett tagállam egy meghatározott létesítmény vonatkozásában olyan egyedi intézkedéseket hozzon – például az engedély megtagadása formájában vagy az engedély megadásának további feltételekhez vagy korlátozásokhoz kötésével –, amelyek hozzájárulnak a SO_2-ra és/vagy a NO_x-ra vonatkozó éves nemzeti kibocsátásnak 2010-ig a NEC-irányelv szerinti nemzeti kibocsátási határértéknél alacsonyabb szintre korlátozásához, vagy ha ez nem sikerül, akkor olyan intézkedéseket hozzon, amelyek hozzájárulnak ahhoz, hogy a kibocsátás a lehető leggyorsabban erre a szintre legyen korlátozható?

c) A 6. a) és a 6. b) kérdés megválaszolása során jelentőséggel bír-e az, hogy a létesítmény milyen mértékben járul hozzá a túllépéshez vagy annak veszélyéhez?”

43 A Bíróság elnöke a 2009. június 24-i végzésével az írásbeli és a szóbeli szakasz lefolytatása, valamint az ítélethozatal céljából egyesítette a C-165/09–C-167/09. sz. ügyeket.

Az elfogadhatóságról

44 Az RWE, az Electrabel és az E.On vitatják az előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelmek elfogadhatóságát.

45 E társaságok különösen azzal érvelnek, hogy az előterjesztett kérdések egyrészt, mivel a NEC-irányelv rendelkezéseinek az értelmezésére vonatkoznak, nem állnak összefüggésben az alapjogviták tárgyával, amely a KIMCS-irányelv belső jogba való átültetését biztosító nemzeti jogszabályok alapján megadott környezetvédelmi engedély kiállítását érintik, és másrész e kérdések hipotetikus jellegűek, mivel az elfogadott nemzeti programok lehetővé teszik a Holland Királyság számára, hogy 2010. december 31-ig ne lépjék túl a SO_2-ra és a NO_x-ra meghatározott kibocsátási határértékeket.

46 Az E.On továbbá megállapítja, hogy a Raad van State az alapjogvitákat elbírálhatta volna a meglévő, következetes ítélkezési gyakorlat alapján, amely semmilyen kétséget nem hagy a releváns uniós jog alkalmazását illetően.

47 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az EUMSZ 267. cikkben említett eljárás keretében, amely a nemzeti bíróságok és a Bíróság feladatainak világos szétválasztásán alapul, az ügy konkrét tényállásának a megállapítása és megítélése, valamint a nemzeti jog értelmezése és alkalmazása kizárólag a nemzeti bíróság hatáskörébe tartozik. Ugyancsak kizárólag az ügyben eljáró és határozathozatalra hivatott nemzeti bíróság hatáskörébe tartozik annak megítélése is, hogy – tekintettel az ügy különleges jellemzőire – szükségesek és relevánsak-e

a Bíróságnak feltett kérdései. Következésképpen, amennyiben a feltett kérdések az uniós jognak az értelmezésére vonatkoznak, a Bíróság – főszabály szerint – köteles határozatot hozni (lásd a C-145/03. sz. Keller-ügyben 2005. április 12-én hozott ítélet [EBHT 2005., I-2529. o.] 33. pontját, a C-119/05. sz. Lucchini-ügyben 2007. július 18-án hozott ítélet [EBHT 2007., I-6199. o.] 43. pontját, valamint a C-11/07. sz., Eckelkamp és társai ügyben 2008. szeptember 11-én hozott ítélet [EBHT 2008., I-6845. o.] 27. és 32. pontját).

48 A Bíróság többek közt akkor nem köteles a határozathozatalra, ha az uniós jog kért értelmezése nyilvánvalóan semmilyen összefüggésben nincs az alapügy tényállásával vagy tárgyával, illetve ha a probléma hipotetikus jellegű (lásd ebben az értelemben a C-379/98. sz. PreussenElektra-ügyben 2001. március 13-án hozott ítélet [EBHT 2001., I-2099. o.] 39. pontját és a C-169/07. sz. Hartlauer-ügyben 2009. március 10-én hozott ítélet [EBHT 2009., I-1721. o.] 25. pontját).

49 A jelen eljárások tekintetében azonban nem ez a helyzet áll fenn.

50 A Raad van State ugyanis az előzetes döntéshozatalra utaló határozatokban egyrészt éppen azt a kérdést vetette fel, hogy a KIMCS-irányelvből, és különösen annak 9. cikkéből eredő kötelezettségek kötelezik-e arra az illetékes nemzeti hatóságokat, hogy az irányelven alapuló engedély (a továbbiakban: környezetvédelmi engedély) megadásakor figyelembe vegyék a NEC-irányelvben a SO_2-ra és a NO_x-ra meghatározott nemzeti kibocsátási határértékeket. Következésképpen nem állítható, hogy az ezen irányelv rendelkezéseinek kért értelmezése semmilyen összefüggésben nincs az alapügy tárgyával.

51 A Raad van State másrészt azon kötelezettségek terjedelmét érintően vet fel kérdéseket, amely a tagállamokra a NEC-irányelv 4. cikke, illetve annak egyéb releváns rendelkezései alapján hárul, különösen abban az esetben, ha fennmarad annak veszélye, hogy e tagállamok nem tartják tiszteletben az ezen irányelvben a SO_2-ra és a NO_x-ra meghatározott nemzeti kibocsátási határértékeket. Márpedig, mivel azon technikai információk és tudományos adatok értékelésével, amelyekre ezen utóbbi vonatkozásban a Raad van State hivatkozik, nem ért egyet valamennyi fél, és az ilyen veszélyek nem zárhatók ki, nem áll fenn – legalábbis nyilvánvalóan – az, hogy az előterjesztett

kérdések hipotetikusak az említett nemzeti bíróság által az alapügyben meghozandó döntés tekintetében.

52 Ezenfelül az E.ON azon érve tekintetében, amely szerint a jelen ügyekben előterjesztett kérdések az uniós jog olyan értelmezését érintik, amely eléggé világosan következik a Bíróság következetes ítélkezési gyakorlatából, emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 267. cikk minden esetben lehetővé teszi a nemzeti bíróság számára, hogy amennyiben célszerűnek ítéli, az értelmezésre irányuló kérdéseket a Bíróság elé terjessze (lásd ebben az értelemben a 28/62–30/62. sz., Da Costa és társai egyesített ügyekben 1963. március 27-én hozott ítélet [EBHT 1963., 59. o.] 76. pontját, a 283/81. sz., Cilfit és társai ügyben 1982. október 6-án hozott ítélet [EBHT 1982., 3415. o.] 15. pontját, valamint a C-45/09. sz. Rosenbladt-ügyben 2010. október 12-én hozott ítélet [EBHT 2010., I-9391. o.] 31. pontját).

53 Következésképpen az előzetes döntéshozatal iránti kérelmeket elfogadhatónak kell tekinteni.

Az ügy érdeméről

Előzetes észrevételek

54 A Bíróság elé terjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelmekben a kérdést előterjesztő bíróság mind a 96/61 irányelvet, mind a KIMCS-irányelvet említi az alapügybeli tényállások tekintetében.

55 Mivel azonban a 96/61 irányelv 9. cikkének és a KIMCS-irányelvnek az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésben említett rendelkezéseinek szövege egyező,

és egyformán kell értelmezni őket (lásd a C-513/99. sz. Concordia Bus Finland ügyben 2002. szeptember 17-én hozott ítélet [EBHT 2002., I-7213. o.] 91. pontját, valamint a C-331/04. sz., ATI EAC e Viaggi di Maio és társai ügyben 2005. november 24-én hozott ítélet [EBHT 2005., I-10109. o.] 20. pontját), a Bíróság az említett kérdésekre hasznos választ adhat oly módon, ha csak e rendelkezések egységes szerkezetbe foglalt változatára hivatkozik.

Az első kérdésről

56 A Raad van State az első kérdésével lényegében arra vár választ, hogy a KIMCS-irányelv 9. cikkének (1), (3) és (4) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy az ipari létesítmény építésére és üzemeltetésére vonatkozó környezetvédelmi engedély megadásakor az illetékes nemzeti hatóságoknak az engedély megadásának feltételei között figyelembe kell venniük a NEC-irányelvben a SO_2-ra és a NO_x-ra meghatározott nemzeti kibocsátási határértékeket.

57 E tekintetben először is meg kell állapítani, hogy amint a jelen eljárásba beavatkozó valamennyi tagállam érvelt, a KIMCS-irányelv 9. cikkének az említett bekezdései közül egyik sem hivatkozik sem kifejezetten, sem hallgatólagosan e kibocsátási határértékekre.

58 E cikk (1) bekezdése tekintetében meg kell állapítani, hogy az nem hivatkozik az említett kibocsátási határértékekre, amikor a tagállamokat annak biztosítására kötelezi, hogy a környezetvédelmi engedély minden szükséges intézkedést foglaljon magában a KIMCS-irányelv 3. cikkében meghatározott feltételeknek való megfeleléshez. E cikk ugyanis egyrészt annak előírására szorítkozik, hogy egyrészt a létesítményt oly módon üzemeltessék, hogy tegyenek meg minden megfelelő megelőző intézkedést a környezetszennyezés ellen, különösen az elérhető legjobb technikák alkalmazása révén, és másrészt annak előírására, hogy a hulladék keletkezését kerüljék el vagy korlátozzák, hogy csökkentsék a környezetre gyakorolt bármilyen hatást, hogy az energiát hatékonyan használják, hogy tegyék meg a szükséges intézkedéseket a balesetek megelőzésére és azok következményeinek korlátozására, valamint hogy kerüljék el bármi-

lyen környezetszennyezés kockázatát, és a tevékenységek végleges leállítása esetén a működés helyszínét állítsák vissza kielégítő állapotba.

59 Semmilyen hivatkozás nem következik a KIMCS-irányelv 9. cikkének az ugyanezen cikk (4) bekezdésével összefüggésben értelmezett (1) bekezdéséből sem, mivel e bekezdés az illetékes nemzeti hatóságokat arra kötelezi, hogy adott esetben tartsák tiszteletben az irányelv 10. cikkében előírt engedélyezési feltételeket is.

60 Ezen utóbbi cikk ugyanis különösen azt írja elő, hogy ha „a környezetminőségi szabvány" szigorúbb feltételeket igényel, mint amilyeneket az elérhető legjobb technikával el lehet érni, az említett engedélyben további intézkedéseket kell megkövetelni.

61 A KIMCS-irányelv 2. cikkének (7) bekezdéséből ugyanakkor az következik, hogy e szabványok „olyan követelményeket" meghatározó szabályok, „amelyeknek egy adott környezet vagy annak egy bizonyos része egy adott időben meg kell, hogy feleljen", és ezért a védett elemek minőségi jellemzőihez kapcsolódnak.

62 Márpedig, amint a főtanácsnok azt az indítványának 63. pontjában megállapítja, a NEC-irányelv szerinti nemzeti kibocsátási határértékek nem képeznek ilyen jellemzőket, mivel a légkörbe kibocsátható szennyezők teljes mennyiségére utalnak, és nem olyan, minőségi jellegű, konkrét, a szennyező anyagok koncentrációjára vonatkozó követelményekre, amelyeknek ezen adott környezetnek egy adott időpontban meg kell felelnie.

63 Ugyanígy a KIMCS-irányelv 9. cikkének (3) bekezdéséből sem következik semmilyen utalás a kérdéses kibocsátási határértékekre. Kétségtelen, hogy e rendelkezés értelmében minden környezetvédelmi engedélynek tartalmaznia kell a kibocsátási határértékeket azokra a szennyező anyagokra nézve, amelyeket valószínűleg kibocsát az érintett létesítmény, és ezen anyagok között szerepel többek közt a SO_2 és a NO_x.

64 A KIMCS-irányelv 19. cikkének (2) bekezdése azonban e tekintetben előírja, hogy közösségi kibocsátási határértékek hiányában „a II. mellékletben felsorolt irányelvekben vagy más közösségi joganyagban szereplő" kibocsátási határértékek alkalmazandók minimum kibocsátási határértékekként az említett létesítményekre vonatkozóan.

65 Márpedig meg kell állapítani, hogy a NEC-irányelv egyrészt nem szerepel az említett II. mellékletben felsorolt irányelvek között. Másrészt ez az irányelv, mivel olyan szennyezők nemzeti kibocsátási határértékeit írja elő, amelyeket többféle, meg nem határozott forrás és tevékenység eredményeként bocsátanak a légkörbe, nem tekinthető olyan „más közösségi joganyagnak" sem, amely kibocsátási határértékeket ír elő, mivel az ilyen határérték a KIMCS-irányelv 2. cikke szerint „bizonyos meghatározott paraméterekben kifejezett tömeg, koncentráció, illetve kibocsátási szint, amely nem léphető túl egy vagy több időszak alatt" […], és amelyet „rendszerint azoknál a pontoknál kell alkalmazni, ahol a kibocsátás elhagyja a létesítményt".

66 Végezetül a NEC-irányelvben meghatározott határértékekre a KIMCS-irányelv 9. cikkének (4) bekezdése hallgatólagosan sem utal. Egyrészt ugyanis e rendelkezés első mondata annak előírására szorítkozik, hogy a kibocsátási határértékek az elérhető legjobb technikákon alapulnak anélkül, hogy előírnák bármilyen meghatározott technika vagy technológia használatát, de figyelembe véve az érintett létesítmény műszaki jellemzőit, földrajzi elhelyezkedését és a helyi környezeti feltételeket.

67 Másrészt az e rendelkezés második mondatában előírt azon kötelezettség, amely szerint oly módon kell eljárni, hogy az engedély feltételei tartalmazzanak intézkedéseket a nagy távolságra jutó vagy határokon átterjedő szennyezés minimalizálásával kapcsolatban, és a környezet egészének magas szintű védelmét biztosítsák, csak a maga a KIMCS-irányelv, és különösen az említett, e bekezdés első mondatában előírt szabály által létrehozott rendszer keretében értelmezhető, amely szabály szerint a kibocsátási határértékek az elérhető legjobb technikákon alapulnak.

68 Ezenfelül hozzá kell fűzni, hogy a KIMCS-irányelv, amelyet az EK 175. cikk (1) bekezdése alapján fogadtak el az EK 174. cikkben előírt uniós környezetvédelmi politikai célok és elvek megvalósítása végett, nem irányul a teljes harmonizációra. E kontextusban a tagállam számára az irányelv 9. cikkének (7) és (8) bekezdése értelmében fennmarad annak a lehetősége, hogy egyéb különleges, esetlegesen megerősített engedélyezési feltételeket írjanak elő, valamint általánosan kötelező előírásokban bizonyos követelményeket határozzanak meg a létesítmények egyes kategóriáira, feltéve, hogy az integrált megközelítés és a környezet egészének magas fokú védelme biztosított.

69 Ennek megállapítását követően rá kell mutatni, hogy a NEC-irányelv semmilyen rendelkezése sem ír elő kötelezettséget az illetékes nemzeti hatóságokra nézve arra vonatkozóan, hogy a környezetvédelmi engedély megadásakor a SO_2-ra és a NO_x-ra meghatározott nemzeti kibocsátási határértékeket engedélyezési feltételként figyelembe vegyék.

70 Ellenkezőleg, az uniós jogalkotó a NEC-irányelv (19) preambulumbekezdésében kifejezetten előírta, hogy azt „a [KIMCS-] irányelvnek a kibocsátási határértékekre és az elérhető legjobb technikára vonatkozó rendelkezéseinek a sérelme nélkül" kell alkalmazni, és ily módon utalt arra, hogy a tagállamokra a NEC-irányelv alapján háruló kötelezettségek közvetlenül nem érinthetik a többek közt a KIMCS-irányelv 9. cikkéből eredő kötelezettségeket.

71 Ezt az értelmezést végezetül a két kérdéses irányelv különböző céljai, és általános szerkezetük is megerősítik.

72 A KIMCS-irányelv célja ugyanis, amint azt lényegében az 1. cikke meghatározza, a környezetszennyezés integrált megelőzése és csökkentése az irányelvben említett tevékenységekből származó szennyező anyagok levegőbe, vízbe vagy talajba történő kibocsátásának megelőzésére vagy, ha az nem lehetséges, az ilyen kibocsátások csökkentésére irányuló intézkedések végrehajtása által, a környezet magas szintű védelme érdekében. Ez az integrált megközelítés a jelentős szennyezőpotenciállal rendelkező ipari létesítmények engedélyezési eljárásának és feltételeinek megfelelő összehangolásában ölt testet (lásd ebben az értelemben a 96/61 irányelv vonatkozásában a C-473/07. sz., Association nationale pour la protection des eaux et rivières és Association OABA ügyben 2009. január 22-én hozott ítélet [EBHT 2009., I-319. o.] 25. és 26. pontját).

73 Amint arra a Bizottság is rámutatott a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak, valamint a Régiók Bizottságának 2007. december 21-én előterjesztett, az ipari kibocsátások hatékonyabb szabályozására irányuló szakpolitikai törekvésekről szóló közleményében (COM (2007) 843 végleges), ennek érdekében a KIMCS-irányelv megállapítja a nagy ipari létesítmények engedélyezésének és ellenőrzésének elveit az integrált megközelítésre és a költségeiket és hozadékaikat tekintve a magas szintű környezetvédelem biztosításához a leghatékonyabbnak minősülő, elérhető legjobb technikákra építve.

74 Ezzel szemben a NEC-irányelv célja – amint az az 1. és 2. cikkéből is következik – az, hogy korlátozza a savasodást és eutrofizációt okozó szennyezőanyagok, valamint az ózonelőanyagok bármely forrásból származó kibocsátását annak érdekében, hogy fokozza az emberi egészség és a környezet védelmét azzal a hosszú távú céllal, hogy a kritikus szinteket és terhelést ne lépjék túl.

75 Ezenfelül – amint az világosan kitűnik a NEC-irányelv 4. cikkéből, valamint (11) és (12) preambulumbekezdéséből – az irányelv tisztán programjellegű megközelítést alkalmaz, melynek értelmében a tagállamok tág mérlegelési mozgástérrel rendelkeznek azon politikák és intézkedések megválasztása tekintetében, amelyeket a valamennyi szennyezőanyag-forrást érintő nemzeti programok keretében el kell fogadni vagy tervbe kell venni annak érdekében, hogy legkésőbb a 2010-es év végéig főként a SO_2 és a NO_x kibocsátását strukturális módon fokozatosan olyan mennyiségekre csökkentsék, amelyek nem lépik túl az irányelv I. mellékletében feltüntetett kibocsátási határértékeket. Következésképpen az irányelv által meghatározott célok elérése közvetlenül nem befolyásolhatja a környezetvédelmi engedélyek megadására vonatkozó eljárást.

76 A fenti megfontolásokra tekintettel következésképpen az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a KIMCS-irányelv 9. cikkének (1), (3) és (4) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az alapügy tárgyát képezőhöz hasonló, valamely ipari létesítmény építésére és üzemeltetésére vonatkozó környezetvédelmi engedély megadásakor a tagállamok ezen engedély megadásának feltételei között nem kötelesek figyelembe venni a NEC-irányelvben a SO_2-ra és a NO_x-ra meghatározott nemzeti kibocsátási határértékeket, de teljesíteniük kell az említett NEC-irányelvből eredő azon kötelezettséget, mely szerint a nemzeti programok keretében el kell fogadniuk vagy tervbe kell venniük olyan megfelelő és koherens politikákat és intézkedéseket, amelyek együttesen alkalmasak többek közt e szennyezők kibocsátásának legkésőbb a 2010-es év végéig olyan mennyiségekre történő csökkentésére, amelyek nem lépik túl az irányelv I. mellékletében feltüntetett határértékeket.

A második és a harmadik kérdésről

77 A kérdést előterjesztő bíróság a második és harmadik kérdésével, amelyeket együttesen célszerű vizsgálni, lényegében arra vár választ, hogy egyrészt a NEC-irányelvből a tagállamokra milyen kötelezettségek hárulnak a 2002. november 27., azaz, az átültetési határidő lejártának időpontja, és 2010. december 31., azaz azon időpont között,

amelytől az említett tagállamoknak tiszteletben kell tartaniuk az irányelv által meghatározott kibocsátási határértékeket. A kérdést előterjesztő bíróság másrészt azt kérdezi, hogy e kötelezettségekre tekintettel a nemzeti hatóságok kötelesek lehetnek-e arra, hogy valamely környezetvédelmi engedély kiadását megtagadják vagy korlátozzák, vagy különleges ellentételező intézkedéseket fogadjanak el a SO_2-ra és a NO_x-ra vonatkozó, a NEC-irányelvben előírt nemzeti kibocsátási határértékek túllépése vagy ennek veszélye esetén.

Az olyan jellegű intézkedések meghozatalától való tartózkodásról, amelyek az irányelv által meghatározott cél elérését komolyan veszélyeztethetik

78 Először is emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében az irányelv átültetésére rendelkezésre álló határidőn belül a címzett tagállamoknak tartózkodniuk kell az olyan jellegű rendelkezések meghozatalától, amelyek komolyan veszélyeztetnék a szóban forgó irányelv által meghatározott célt (a C-129/96. sz. Inter-Environnement Wallonie ügyben 1997. december 18-án hozott ítélet [EBHT 1997., I-7411. o.] 45. pontja, a C-14/02. sz. ATRAL-ügyben 2003. május 8-án hozott ítélet [EBHT 2003., I-4431. o.] 58. pontja, valamint a C-261/07. és C-299/07. sz., VTB-VAB és Galatea egyesített ügyekben 2009. április 23-án hozott ítélet [EBHT 2009., I-2949. o.] 38. pontja). E tartózkodási kötelezettséget, amely valamennyi nemzeti hatóságra nézve kötelező (lásd a C-212/04. sz., Adeneler és társai ügyben 2006. július 4-én hozott ítélet [EBHT 2006., I-6057. o.] 122. pontját, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot), úgy kell értelmezni, hogy az minden olyan általános vagy különös intézkedés elfogadására vonatkozik, amely ilyen veszélyeztető hatást fejthet ki.

79 E tartózkodási kötelezettség a tagállamokat az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésének és az EUMSZ 288. cikk (3) bekezdésének együttes értelmezése szerint azon átmeneti időszak során is kötelezi, melynek során a tagállamok jogosultak nemzeti rendszereik további alkalmazására, noha azok az adott irányelvnek nem felelnek meg (lásd a C-316/04. sz. Stichting Zuid-Hollandse Milieufederatie ügyben 2005. november 10-én hozott ítélet [EBHT 2005., I-9759. o.] 42. pontját, valamint a C-138/05. sz. Stichting Zuid-Hollandse Milieufederatie ügyben 2006. szeptember 14-én hozott ítélet [EBHT 2006., I-8339. o.] 42. pontját.)

80 Következésképpen e kötelezettség tiszteletben tartása a NEC-irányelv 4. cikkében előírt átmeneti időszakra is vonatkozik, amelynek a során a tagállamok jogosultak arra, hogy még ne feleljenek meg az ezen irányelv I. mellékletében meghatározott éves nemzeti kibocsátási mennyiségeknek. A nemzeti bíróságnak kell ellenőriznie e kötelezettségnek az azon rendelkezések és intézkedések tekintetében történő betartását, amelyek jogszerűségének a vizsgálatára hivatott (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Inter-Environnement Wallonie ügyben hozott ítélet 46. pontját).

81 E tekintetben azonban meg kell állapítani, hogy ezt az ellenőrzést szükségszerűen általános értékelés alapján kell végezni, melynek során figyelembe kell venni az érintett nemzeti területen elfogadott valamennyi politikát és intézkedést.

82 A NEC-irányelv által létrehozott rendszerre, és különösen az általa előírt, programjellegű megközelítésre tekintettel, melyre a jelen ítélet 75. pontja emlékeztet, az irányelv által előírt cél elérését a tagállamok csak olyan politikák és intézkedések összességének az elfogadása és végrehajtása útján veszélyeztethetik komolyan, amelyek – különös tekintettel konkrét hatásaikra és időtartamukra – az összes szennyezőanyag-forrás által a légkörbe való teljes kibocsátás tekintetében olyan kritikus helyzetet hoznak létre vagy tűrnek meg, amely szükségszerűen veszélyezteti az említett irányelv I. mellékletében előírt határértékeknek a legkésőbb a 2010-es év végén való tiszteletben tartását (lásd analógia útján a fent hivatkozott Inter-Environnement Wallonie ügyben hozott ítélet 47. és 49. pontját).

83 Következésképpen a SO_2-ra és a NO_x-ra vonatkozó egyetlen különleges intézkedés, amely annak elhatározásában áll, hogy egy ipari létesítmény építésére és üzemeltetésére megadják a környezetvédelmi engedélyt, önmagában nem tűnik alkalmasnak arra, hogy komolyan veszélyeztesse a NEC-irányelv által előírt célnak az elérését, amely cél az e szennyezőanyag-források levegőbe való kibocsátásainak legkésőbb 2010-ben olyan összes éves mennyiségekre való korlátozása, amelyek nem lépik túl az említett nemzeti határértékeket. Ez a következtetés még inkább érvényes akkor, ha az alapügyben jellemzőhöz hasonló körülmények között a kérdéses létesítmény legkorábban csak a 2012-es év során helyezendő üzembe.

A tagállamokra a 2002. november 27-től 2010. december 31-ig tartó átmeneti időszak során háruló pozitív kötelezettségekről

84 Azt a kérdést illetően, hogy a tagállamokra a 2002. november 27-től 2010. december 31-ig tartó átmeneti időszak során hárulnak-e pozitív kötelezettségek, és adott esetben melyek, emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében a tagállam azon kötelezettsége, hogy minden szükséges intézkedést meghozzon az irányelvben meghatározott cél elérésére, az EUMSZ 288. cikk (3) bekezdése, valamint maga az irányelv által előírt kényszerítő erejű kötelezettség (a 152/84. sz. Marshall-ügyben 1986. február 26-án hozott ítélet [EBHT 1986., 723. o.] 48. pontja, a C-72/95. sz., Kraaijeveld és társai ügyben 1996. október 24-én hozott ítélet [EBHT 1996., I-5403. o.] 55. pontja, valamint a fent hivatkozott Inter-Environnement Wallonie ügyben hozott ítélet 40. pontja).

85 E kötelezettségből következik, hogy a tagállamoknak az átültetési időszak alatt kell meghozniuk az irányelvben meghatározott célnak a határidő lejártakor történő eléréséhez szükséges intézkedéseket (a fent hivatkozott Inter-Environnement Wallonie ügyben hozott ítélet 44. pontja). Ugyanez vonatkozik az olyan átmeneti időszakra is, amilyet a NEC-irányelv 4. cikke előír.

86 E tekintetben meg kell állapítani, hogy a NEC-irányelv maga állapít meg bizonyos pozitív kötelezettségeket ezen időszakra vonatkozóan a tagállamokra nézve, melyek különösen a globális szintű beavatkozási stratégiák abból a célból történő meghatározását érintik, hogy legkésőbb a 2010-es év végéig az érintett szennyezők éves kibocsátása fokozatosan olyan mennyiségekre csökkenjen, amelyek nem lépik túl az ezen irányelv I. mellékletében meghatározott határértékeket.

87 Pontosabban a NEC-irányelv 6. cikke és 8. cikkének (2) bekezdése szerint a tagállamok legkésőbb 2002. október 1-jéig a kérdéses kibocsátások fokozatos csökkentésére vonatkozó programot állítanak össze, melyet legkésőbb 2006. október 1-jéig szükség esetén frissítenek és felülvizsgálnak, és amelyet a nyilvánosság, valamint az érintett szervezetek számára világos, átfogó és könnyen hozzáférhető információk formájá-

ban hozzáférhetővé tesznek, valamint azt a Bizottsággal az előírt határidőn belül közlik. A NEC-irányelv 7. cikkének (1) és (2) bekezdése, valamint 8. cikkének (1) bekezdése szintén kötelezi a tagállamokat arra, hogy az említett kibocsátásokról nemzeti emissziókatasztert és a 2010-es évre vonatkozó nemzeti kibocsátási előrejelzést készítsenek, és azt évente frissítsék. Az utolsó előtti év végleges emissziókataszterét és az előző év előzetes emissziókataszterét, valamint a 2010-re vonatkozó nemzeti előrejelzést évente legkésőbb december 31-én közölni kell a Bizottsággal és az Európai Környezetvédelmi Ügynökséggel (lásd ebben az értelemben a C-273/08. sz., Bizottság kontra Luxemburg ügyben 2008. december 18-án hozott ítélet 2. és 11. pontját).

88 Az említett nemzeti programok konkrét tartalma tekintetében ugyanakkor meg kell állapítani, hogy amint arra a jelen ítélet 75. pontja emlékeztetett, a NEC-irányelv által a tagállamok számára biztosított tág mérlegelési mozgástér akadályozza, hogy a program kialakításában korlátokkal kelljen szembenézniük, és ily módon kötelesek legyenek intézkedéseknek vagy különleges kezdeményezéseknek az olyan okokból történő elfogadására, illetve intézkedések vagy különleges kezdeményezések elfogadásától az olyan okokból történő tartózkodásra, amelyek kívül állnak a ténykörülményeket és a fennálló különböző köz-és magánérdekeket globális módon figyelembe vevő stratégiai jellegű értékelések keretein.

89 Az esetleges előírásoknak az e tekintetben történő kötelezővé tétele ellentétes lenne az uniós jogalkotó szándékával, amely különösen annak a tagállamok számára történő lehetővé tételére irányul, hogy bizonyos egyensúlyt biztosíthassanak a különböző érintett érdekek között. Ezenfelül ez az említett államok számára túlzott korlátozást jelentene, és emiatt ellentétes lenne a NEC-irányelv (13) preambulumbekezdésében kifejezetten említett, és az EUSZ 5. cikkben foglalt arányosság elvével, amely megköveteli, hogy az uniós jog valamely rendelkezése által alkalmazott eszközök alkalmasak legyenek az érintett szabályozással kitűzött jogszerű célok megvalósítására, és ne lépjenek túl az azok eléréséhez szükséges mértéken (lásd a C-453/03., C-11/04., C-12/04. és C-194/04. sz., ABNA és társai egyesített ügyekben 2005. december 6-án hozott ítélet [EBHT 2005., I-10423. o.] 68. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot, valamint a C-58/08. sz., Vodafone és társai ügyben 2010. június 8-án hozott ítélet [EBHT 2010., I-4999. o.] 51. pontját).

90 E körülmények között tehát a 2002. november 27-től 2010. december 31-ig tartó átmeneti időszak során az EUMSZ 288. cikk (3) bekezdése, valamint maga a NEC-irányelv nem kötelezi a tagállamokat arra, hogy az alapügyek tárgyát képezőhöz hasonló környezetvédelmi engedély megadását megtagadják vagy korlátozzák, illetve hogy minden ilyen jellegű engedély kiállításánál különleges ellentételező intézkedéseket fogadjanak el, még a SO_2-ra és a NO_x-ra vonatkozó nemzeti kibocsátási határértékek túllépése vagy ennek veszélye esetén sem.

91 A fentiekben kifejtettekre tekintettel a második és a harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a NEC-irányelv 4. cikkében előírt, 2002. november 27-től 2010. december 31-ig tartó átmeneti időszak során:

– az EUSZ 4. cikk (3) bekezdése és az EUMSZ 288. cikk (3) bekezdése, valamint a NEC-irányelv arra kötelezi a tagállamokat, hogy tartózkodjanak az olyan jellegű rendelkezések elfogadásától, amelyek komolyan veszélyeztetnék az ezen irányelv által meghatározott cél elérését;

– a SO_2 és a NO_x egyetlen forrására vonatkozó különleges intézkedés tagállamok általi elfogadása önmagában nem tűnik alkalmasnak arra, hogy komolyan veszélyeztesse a NEC-irányelv által meghatározott cél elérését. A nemzeti bíróság feladata annak ellenőrzése, hogy az alapügyek tárgyát képezőhöz hasonló, ipari létesítmény építésére és üzemeltetésére vonatkozó környezetvédelmi engedély megadására vonatkozó egyes döntések esetében ez fennáll-e;

– az EUMSZ 288. cikk (3) bekezdése és a NEC-irányelv 6. cikke, 7. cikkének (1) és (2) bekezdése, valamint 8. cikkének (1) és (2) bekezdése a tagállamokat egyrészt arra kötelezi, hogy állítsanak össze a SO_2 és a NO_x nemzeti kibocsátásának fokozatos csökkentésére vonatkozó olyan programot, amelyet kötelesek a nyilvánosság, valamint az érintett szervezetek számára világos, átfogó és könnyen hoz-

záférhető információk formájában hozzáférhetővé tenni, valamint a Bizottsággal az előírt határidőn belül közölni, illetve hogy azt szükség esetén frissítsék és vizsgálják felül, valamint másrészt arra, hogy készítsenek az említett kibocsátásokról nemzeti emissziókatasztert és 2010-re vonatkozó nemzeti előrejelzést, melyeket kötelesek a Bizottsággal és az Európai Környezetvédelmi Bizottsággal az előírt határidőn belül közölni, és azokat évente frissítsék;

– az EUMSZ 288. cikk (3) bekezdése, valamint maga a NEC-irányelv nem kötelezi a tagállamokat arra, hogy az alapügyek tárgyát képezőkhöz hasonló ipari létesítmény építésére és üzemeltetésére vonatkozó környezetvédelmi engedély megadását megtagadják vagy korlátozzák, vagy hogy minden ilyen jellegű engedély kiállításánál különleges ellentételező intézkedéseket fogadjanak el, még a SO_2-ra és a NO_x-ra vonatkozó nemzeti kibocsátási határértékek túllépése vagy ennek veszélye esetén sem.

A negyedik, ötödik és hatodik kérdésről

92 A kérdést előterjesztő bíróság a negyedik, ötödik és hatodik kérdésével, amelyeket együtt célszerű vizsgálni, lényegében arra vár választ, hogy a magánszemélyek hivatkozhatnak-e közvetlenül a nemzeti bíróságok előtt a NEC-irányelv 4. és 6. cikkében foglalt kötelezettségekre, és ha igen, milyen mértékben.

93 E tekintetben először is emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlatból következik, hogy minden esetben, amikor valamely irányelv rendelkezései tartalmi szempontból feltétlenek és kellően pontosak, arra a magánszemélyek a tagállammal szemben hivatkozhatnak, ha azt a tagállam a határidőn belül elmulasztotta átültetni a nemzeti jogba, vagy ha azt nem megfelelően ültette át (lásd különösen a

C-6/90. és C-9/90. sz., Francovich és társai egyesített ügyekben 1991. november 19-én hozott ítélet [EBHT 1991., 5357. o.] 11. pontját, a C-62/00. sz., Marks & Spencer ügyben 2002. július 11-én hozott ítélet [EBHT 2002., 6325. o] 25. pontját, valamint a C-397/01–C-403/01. sz., Pfeiffer és társai egyesített ügyekben 2004. október 5-én hozott ítélet [EBHT 2004., I-8835. o.] 103. pontját).

94 Mint arra ugyanis a Bíróság több alkalommal emlékeztetett, az irányelveknek az EUMSZ 288. cikk (3) bekezdése által elismert kötelező erejével összeegyeztethetetlen lenne annak elvi szinten történő kizárása, hogy az érintett személyek az irányelvben előírt kötelezettségre hivatkozhassanak. Ez a megfontolás különösen érvényes az olyan irányelvre, amelynek célkitűzése a légszennyezés megfékezése és csökkentése, és amely ennélfogva a közegészség védelmére irányul (lásd a C-237/07. sz. Janecek-ügyben 2008. július 25-én hozott ítélet [EBHT 2008., I-6221. o.] 37. pontját).

95 E tekintetben ugyanakkor emlékeztetni kell arra, hogy valamely uniós jogi rendelkezés akkor feltétlen, ha olyan kötelezettséget fogalmaz meg, amely nem tartalmaz feltételt, és nem függ – a végrehajtásában vagy hatályában – az Unió intézményeinek vagy a tagállamoknak semmilyen jogi aktusától (lásd különösen a 28/67. sz. Molkerei-Zentrale Westfalen kontra Lippe ügyben 1968. április 3-án hozott ítéletet [EBHT 1968., 211. o.], valamint a C-236/92. sz., Comitato di coordinamento per la difesa della cava és társai ügyben 1994. február 23-án hozott ítélet [EBHT 1994., I-483. o.] 9. pontját).

96 Márpedig a NEC-irányelv 4. cikke tekintetében meg kell állapítani, hogy az nem felel meg a fenti jellemzőknek.

97 E cikk ugyanis a kontextusát figyelembe véve tisztán programjellegű, mivel az elérendő cél meghatározására szorítkozik, és a tagállamoknak tág mérlegelési mozgásteret hagy az e cél eléréséhez alkalmazandó eszközök tekintetében.

98 Következésképpen tekintettel arra, hogy a NEC-irányelv említett 4. cikke nem ír elő feltétlen és kellően pontos kötelezettséget arra vonatkozóan, hogy különleges és pontos, a meghatározott cél elérésének lehetővé tételét célzó politikák és intézkedések kerüljenek elfogadásra, a magánszemélyek 2010. december 31. előtt nem hivatkozhatnak e cikkre közvetlenül a nemzeti bíróságok előtt annak követelése érdekében, hogy az illetékes hatóságok az alapügyek tárgyát képezőkhöz hasonló környezetvédelmi engedélyt megadó határozat elfogadását korlátozzák vagy megtagadják, vagy az ilyen engedély kiállítását követően különleges ellentételező intézkedéseket hozzanak meg.

99 Ezzel szemben a NEC-irányelv 6. cikke feltétlen és kellően pontos jelleget mutat, mivel a tagállamokra nézve világos megfogalmazásban azt a kötelezettséget írja elő, hogy egyrészt az (1) és (3) bekezdés értelmében állítsanak össze a SO_2 és a NO_x nemzeti kibocsátásának fokozatos csökkentésére vonatkozó nemzeti programot annak érdekében, hogy az említett irányelv I. mellékletében meghatározott határértékeknek legkésőbb a 2010-es év végére megfeleljenek, és másrészt a (4) bekezdése értelmében e programokat tegyék hozzáférhetővé a nyilvánosság, valamint az érintett szervezetek – mint például a környezetvédelmi szervezetek – számára világos, átfogó és könnyen hozzáférhető információk formájában.

100 Következésképpen a közvetlenül érintett természetes és jogi személyeknek lehetőségük kell, hogy legyen arra, hogy az illetékes hatóságokat – adott esetben a nemzeti bíróságokhoz fordulva – arra késztessék, hogy az uniós jog e normáit tiszteletben tartsák és végrehajtsák.

101 Az összeállítandó programok tartalmát illetően, bár el kell ismerni, hogy amint a jelen ítélet 88. pontjából következik, a tagállamok tág mérlegelési mozgástérrel rendelkeznek a végrehajtást érintő konkrét kezdeményezések megválasztásában, az is igaz, hogy nem kötelesek olyan politikák és intézkedések elfogadására, amelyek alapján a 2010-es év végét megelőzően a határértékek semmilyen túllépésére nem kerül sor.

102 A NEC-irányelv 6. cikkéből, valamint az irányelvnek a kifejezetten megjelölt szennyezők nemzeti kibocsátásának a fokozatos csökkentésére irányuló céljából ugyanakkor az következik, hogy a 2002. november 27-től 2010. december 31-ig tartó átmeneti időszak során a tagállamoknak el kell fogadniuk, vagy tervbe kell venniük olyan megfelelő és koherens politikákat és intézkedéseket, amelyek együttesen alkalmasak e szennyezők kibocsátásának oly módon történő csökkentésére, hogy a tagállamok az említett irányelv I. mellékletében meghatározott nemzeti határértékeknek megfeleljenek.

103 Ebből a szempontból meg kell jegyezni, hogy jóllehet a tagállamok ekképpen mérlegelési jogkörrel rendelkeznek, a NEC-irányelv 6. cikke olyan korlátokat szab e mérlegelési jogkör gyakorlását illetően, amelyekre a nemzeti bíróságok előtt hivatkozni lehet annak vizsgálata kapcsán, hogy az adott nemzeti program keretében elfogadott vagy tervbe vett politikák vagy intézkedések megfelelnek-e az említett, legkésőbb a 2010-es év végéig elérendő azon célnak, hogy a szóban forgó szennyezők kibocsátása olyan mennyiségekre korlátozódjon, amelyek nem lépik túl az egyes tagállamokra meghatározott határértékeket (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Janecek-ügyben hozott ítélet 46. pontját).

104 A fenti megfontolásokra tekintettel a negyedik, az ötödik és a hatodik kérdésre a következőképpen kell válaszolni:

– A NEC-irányelv 4. cikke nem mutat olyan feltétlen és kellően pontos jelleget, amely szükséges ahhoz, hogy a magánszemélyek arra 2010. december 31-ét megelőzően a nemzeti bíróságok előtt hivatkozhassanak.

– A NEC-irányelv 6. cikke a közvetlenül érintett magánszemélyekre olyan jogokat ruház, amelyekre a nemzeti bíróságok előtt hivatkozhatnak annak érdekében, hogy lehetőségük legyen annak követelésére, hogy a tagállamok a 2002. november 27. és 2010. december 31. közötti átmeneti időszak során a nemzeti programok keretében olyan megfelelő és koherens politikákat és intézkedéseket fogadjanak el

vagy vegyenek tervbe, amelyek együttesen alkalmasak a szóban forgó szennyezők kibocsátásának oly módon történő csökkentésére, hogy a tagállamok az említett irányelv I. mellékletében meghatározott nemzeti határértékeknek legkésőbb a 2010-es év végére megfeleljenek, valamint annak követelésére, hogy a tagállamok az e célból összeállított programokat tegyék hozzáférhetővé a nyilvánosság, valamint az érintett szervezetek számára világos, átfogó és könnyen hozzáférhető információk formájában.

A költségekről

105 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

1) A környezetszennyezés integrált megelőzéséről és csökkentéséről szóló, 1996. szeptember 24-i 96/61/EK tanácsi irányelv eredeti változata és a környezetszennyezés integrált megelőzéséről és csökkentéséről szóló, 2008. január 15-i 2008/1/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv által egységes szerkezetbe foglalt változata 9. cikkének (1), (3) és (4) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az alapügy tárgyát képezőhöz hasonló, valamely ipari létesítmény építésére és üzemeltetésére vonatkozó környezetvédelmi engedély megadásakor a tagállamok ezen engedély megadásának feltételei között nem kötelesek figyelembe venni az egyes légköri szennyezők nemzeti kibocsátási határértékeiről szóló, 2001. október 23-i 2001/81/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvben a SO_2-ra és a NO_x-ra meghatározott nemzeti kibocsátási határértékeket, de teljesíteniük kell az említett 2001/81 irányelvből eredő azon kötelezettséget, mely szerint a nemzeti programok keretében el kell fogadniuk vagy tervbe kell venniük olyan megfelelő és koherens politikákat és intézkedéseket, amelyek együttesen alkalmasak többek közt e szennyezők

kibocsátásának legkésőbb a 2010-es év végéig olyan mennyiségekre történő csökkentésére, amelyek nem lépik túl az ezen irányelv I. mellékletében feltüntetett határértékeket.

2) A 2001/81 irányelv 4. cikkében előírt, 2002. november 27-től 2010. december 31-ig tartó átmeneti időszak során:

– **az EUSZ 4. cikk (3) bekezdése és az EUMSZ 288. cikk (3) bekezdése, valamint a 2001/81 irányelv arra kötelezi a tagállamokat, hogy tartózkodjanak az olyan jellegű rendelkezések elfogadásától, amelyek komolyan veszélyeztetnék az ezen irányelv által meghatározott cél elérését;**

– **a SO_2 és a NO_x egyetlen forrására vonatkozó különleges intézkedés tagállamok általi elfogadása önmagában nem tűnik alkalmasnak arra, hogy komolyan veszélyeztesse a 2001/81 irányelv által meghatározott cél elérését. A nemzeti bíróság feladata annak ellenőrzése, hogy az alapügyek tárgyát képezőhöz hasonló, ipari létesítmény építésére és üzemeltetésére vonatkozó környezetvédelmi engedély megadására vonatkozó egyes döntések esetében ez fennáll-e;**

– **az EUMSZ 288. cikk (3) bekezdése és a 2001/81 irányelv 6. cikke, 7. cikkének (1) és (2) bekezdése, valamint 8. cikkének (1) és (2) bekezdése a tagállamokat egyrészt arra kötelezi, hogy állítsanak össze a SO_2 és a NO_x nemzeti kibocsátásának fokozatos csökkentésére vonatkozó olyan programot, amelyet kötelesek a nyilvánosság, valamint az érintett szervezetek számára világos, átfogó és könnyen hozzáférhető információk formájában hozzáférhetővé tenni, valamint az Európai Bizottsággal az előírt határidőn belül közölni, illetve hogy azt szükség esetén frissítsék és vizsgálják felül, valamint másrészt arra, hogy készítsenek az említett kibocsátásokról nemzeti emissziókatasztert és a 2010-es évre vonatkozó nemzeti előrejelzést, melyeket kötelesek az Európai Bizottsággal és az**

Európai Környezetvédelmi Bizottsággal az előírt határidőn belül közölni, és azokat évente frissítsék;

– **az EUMSZ 288. cikk (3) bekezdése, valamint maga a 2001/81 irányelv nem kötelezi a tagállamokat arra, hogy az alapügyek tárgyát képezőkhöz hasonló, ipari létesítmény építésére és üzemeltetésére vonatkozó környezetvédelmi engedély megadását megtagadják vagy korlátozzák, vagy hogy minden ilyen jellegű engedély kiállításánál különleges ellentételező intézkedéseket fogadjanak el, még a SO_2-ra és a NO_x-ra vonatkozó nemzeti kibocsátási határértékek túllépése vagy ennek veszélye esetén sem.**

3) A 2001/81 irányelv 4. cikke nem mutat olyan feltétlen és kellően pontos jelleget, amely szükséges ahhoz, hogy a magánszemélyek arra 2010. december 31-ét megelőzően a nemzeti bíróságok előtt hivatkozhassanak.

A 2001/81 irányelv 6. cikke a közvetlenül érintett magánszemélyekre olyan jogokat ruház, amelyekre a nemzeti bíróságok előtt hivatkozhatnak annak érdekében, hogy lehetőségük legyen annak követelésére, hogy a tagállamok a 2002. november 27. és 2010. december 31. közötti átmeneti időszak során a nemzeti programok keretében olyan megfelelő és koherens politikákat és intézkedéseket fogadjanak el vagy vegyenek tervbe, amelyek együttesen alkalmasak a szóban forgó szennyezők kibocsátásának oly módon történő csökkentésére, hogy a tagállamok az említett irányelv I. mellékletében meghatározott nemzeti határértékeknek legkésőbb a 2010-es év végére megfeleljenek, valamint annak követelésére, hogy a tagállamok az e célból összeállított programokat tegyék hozzáférhetővé a nyilvánosság, valamint az érintett szervezetek számára világos, átfogó és könnyen hozzáférhető információk formájában.

Aláírások